

Вергун В. А.

здобувач вищої освіти 4 курсу
навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності
(Львівський державний університет внутрішніх справ)
vovavergun88@gmail.com
м. Львів

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ВОЗЗ'ЄДНАННЯ СІМ'Ї В КОНТЕКСТІ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РФ: IUS CONIUNCTIONIS FAMILIAE ?

Право на возз'єднання сім'ї є невід'ємною складовою людської гідності та соціальної стабільності, яка визнається як у національному, так і в міжнародному праві. Його основа сягає концепцій римського права, де familia розглядалася як первинна одиниця суспільного життя, захист якої лежав на державі та громаді (Salus populi suprema lex esto). Ця давня правова традиція підкреслює, що обов'язок держави забезпечити гармонійне життя сім'ї не втрачає актуальності й у сучасному світі, а особливо набуває значення у випадку військовополонених, які позбавлені фізичної свободи та знаходяться під контролем агресора.

Виконання військового обов'язку, а тим більше перебування у статусі полоненого, не може підмінити право на сімейне життя; навпаки, воно створює державі моральний і правовий імператив забезпечити умови для повернення та возз'єднання. Філософське підґрунтя цього обов'язку спирається на принцип aequitas стоїків, який закликає до рівноваги між правами та обов'язками: якщо держава вимагає від громадянина жертви заради спільного блага, вона зобов'язана компенсувати ці жертви створенням умов для збереження родинних зв'язків. У випадку військовополонених ця компенсація стає критичною, адже затримка у поверненні або обмеження контактів із сім'єю може завдавати непоправної психологічної шкоди та поглиблювати травму, завдану війною.

Міжнародне гуманітарне право та права людини посилюють цю вимогу. Конвенції Женеви про поводження з військовополоненими гарантують право полонених на підтримання контактів із сім'єю, а ст. 8 Європейської конвенції з прав людини та Міжнародний пакт про громадянські й політичні права зобов'язують державу створювати умови для підтримання фізичної та емоційної близькості членів родини. Практика ЄСПЛ підтверджує, що будь-яке необґрунтоване обмеження контактів військовополонених із рідними розцінюється як порушення принципів справедливості та гуманності. У цьому контексті класичне правило римського права Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet стає сучасним принципом державної відповідальності: держава, яка володіє монополією на силу, одночасно набуває обов'язку гарантувати права своїх громадян, зокрема тих, хто перебуває у полоні.

Реалізація права на возз'єднання сім'ї військовополонених має не лише правовий, а й соціально-психологічний вимір. Полонені та їхні родини піддаються сильному стресу, що знижує психологічну стійкість та здатність до повноцінної соціальної реінтеграції після повернення. Держава, забезпечуючи відновлення родинних контактів, соціальні гарантії, психологічну підтримку та доступ до медичних і освітніх послуг, одночасно зміцнює моральний та емоційний стан громадян, що підкреслює принцип Salus rei publicae suprema lex благо держави реалізується через піклування про окрему людину та її сім'ю.

ЧИ МАЮ Я ПРАВО 2.0 ?

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції
(Житомир, 23 квітня 2026 р.)

Виклики у практичній реалізації цього права підкреслюють важливість активної державної ролі. Обмеження мобільності, бюрократичні перепони та недостатня поінформованість військовополонених і членів їхніх сімей створюють ризик формального порушення прав. Саме тому забезпечення права на возз'єднання сім'ї має бути комплексним: юридичне регулювання, спеціалізовані соціальні служби, психологічна підтримка та правове консультування взаємодіють між собою, формуючи ефективний механізм, який дозволяє подолати наслідки полону та війни. *Dura lex, sed lex* – закон суворий, але він не може ігнорувати гуманність, що є серцем права на сімейне життя.

Таким чином, право на возз'єднання сім'ї та повернення військовополонених додому виступає не окремою юридичною категорією, а складовою цілісного підходу до прав людини, де юридичні норми, соціальні гарантії та гуманітарні цінності органічно взаємопов'язані. Забезпечення цього права є обов'язком держави, який проявляється у створенні умов для повернення полонених, підтримки їхніх сімей та відновлення родинних зв'язків. *Iustitia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi* – справедливість полягає у постійному прагненні віддавати кожному його право, і право на возз'єднання сім'ї є його найяскравішим проявом у сучасному світі, особливо в умовах воєнного часу.

Грищенко В.В.

Державний торговельно-економічний університет

varvara.hryshchenko@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ПРИВАТНІСТЬ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СТЕЖЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

З 24 лютого 2022 року в Україні розпочалася повномасштабна війна, що спричинила значні зміни у всіх сферах життя, але особливо помітним стало впровадження та посилення цифрового контролю. В сучасних умовах це є невід'ємною частиною безпеки держави. Зокрема, цифровий контроль використовують з метою відстеження геолокації мобільних пристроїв, контролю комунікації та аналізу активності користувачів в соціальних мережах. І в цей момент задається питання «Чи маю я право на приватність в умовах цифрового стеження під час війни?». Адже, з одного боку, це гарантія національної безпеки, але водночас це є втручанням в особисте життя кожного громадянина. Таким чином, право на особисту недоторканість у цифровому середовищі зберігається навіть під час війни, проте може мати обмеження, зумовлені необхідністю гарантування національної безпеки.

Відповідно до ст. 32 Конституції України, приватність – це фундаментальне право людини на недоторканність особистого життя, тобто можливість людини самостійно приймати рішення, яка інформація про неї буде публічною, а яка назавжди залишиться конфіденційною. Ця інформація може включати: листування в соціальних мережах, власну геопозицію, телефонні розмови, активність в цифровому середовищі. З розвитком цифрового ринку, ця тема з кожним роком набуває все більшої важливості, адже цифрові платформи стали одним із небагатьох місць, де зібрана велика кількість інформації про кожну людину та вимагає належного захисту наших даних. Тому приватність в сучасному світі набуває особливого значення.